

140

1792.

AC. 5.

Geesti-Ma Rahwa

Kalender,

ehk

Láht = Namat

1792.

Nasta peäle, párrast meie

Isanda Jesuse Kristuse
Sündimist.

Talliõnas,

Trákkitud Lindforsse Kirjadega.

Pärrast sedda kallist JEsusse Kristusse
sündimist, on tännawo se 1792. aasta.

Pärrast ma ilma lomist 5741

Pärrast Lutterusse õige usso ülles-
wõtmist 275

Pärrast wanna katko 135

Pärrast sedda kui wäggi Pranburgi
läks 113

Pärrast sedda kui Soompä põllend 108

Pärrast sedda sure nähja hakkatust 97

Pärrast teist katko 82

Pärrast meie armollisema Keisri ja
Sure Praua KATEARINA
sündimist 63

Pärrast sedda kui ta hakkand wallit-
sema 30

Pühha Päwa Märk on D. C.

Joulo = ja Wastla päwa wahhel,
on 7 Räädalat ja 5 Päwa.

Märkide selletaminne.

Noor ku.

Essimenne werendel.

Täis ku.

Wiimne werendel.

Hea aadrit lasta.

Hea kuppõ lasta.

Hea arstimisse rohto wõtta.

Hea külwada ning istutada.

Hea lapsi wõdrutada.

Sedda, mis pitkaliste peab lastwama.

Hea puid raiuda hõne tarwis.

Abjo tarwis.

p. parrast.

p. l. parrast lounat.

e. l. enne lounat.

P. Pühha.

	Kristusse iumberleikamisf.	Lut. 2, 21.
1 Neljapääw	Neäri: Pääw.	Uita Jummal
2 Keede	Abel, Set	Ränge
3 Loupääw	Enok	↳ Kúlma

	JESUS Egiptusse maal.	Matt. 2, 13.
4 Pühhap.	P. pärr. Neäri	järrel
5 Esmasp.	Simeon.	on
6 Teisipääw	Kunn. Pääw.	E 4, 29. e. l.
7 Keßknäddal	Julianus	ud
8 Neljapääw	Erart	dused
9 Keede	Peatus	♣ Päwad
10 Loupääw	Paawli Pääw	odata.

	JESUS 12 aastat wanna.	Lut 2, 41.
11 Pühhap,	P. p. 3. R. P.	Seige
12 Esmasp.	Rein	 7, 28. p. l.
13 Teisipääw	Hilarius	taem
14 Keßknäddal	Beliks	↳ pörab
15 Neljapääw	Tirik	Lummes
16 Keede	Kristian	↳ sao
17 Loupääw	Lennise P.	

Sel Kuni on 31 Päwa.

Pulmad Kana Liinas. Joann. 2, 1.

18 Pühhap.	2. P. 3. R. P.	pole
19 Esmasp.	Sara	† Kau-
20 Teisipäaw	Wab. Setast.	nis
21 Kesknäddal	Neto	D 1, 3. e. l.
22 Neljasp.	Winsent	Külm.
23 Keede	Lotta	Lummi-
24 Loupäaw	Timoteus	sad.

Peäliffust Kapernauma Liinas. Matt. 8, v. 1

25 Pühhap.	3. P. 3. R. P.	do.
26 Esmasp.	Polikarpus.	▷ Rangem
27 Teisipäaw	Krisostom.	külm
28 Kesknäddal	Karel	☉ 4, 56. e. l.
29 Neljap.	Samuel	sure
30 Keede	Udelgund	tule.
31 Loupäaw	Anna	☉ ga

12 nel selle ku päwal, touseb päike kello 8. ning ühhe pole tundi, lähhab alla, 3. ning ühhe pole tundi. Päaw on pitk 7. tundi, ja d 17. tundi.

FEBRUARZUG. Kiuunla = Ku.

Wina = måest. Matt. 20, 1.

1 Pühhapääw	4 P. p. 3. E. P. Kiuunla P.	Selge
2 Esmaspääw		taew,
3 Teisipääw	Hanna	E kange
4 Kestnåddal	Beronika	1, 52. p. l.
5 Neljapääw	Ugata	Kulma=
6 Kebe	Eio	✓
7 Loupääw	Rikart	ga.

Kulwi = Mehhest. Luf. 8, 4.

8 Pühhapääw	9. E. K. U. P.	Zuisla=
9 Esmaspääw	Salomon	sed
10 Teisipääw	Kolastika	tuulsed
11 Kestnåddal	Edo	Ilmad
12 Neljapääw	Eilatia	 7, 8. e. l.
13 Kebe	Veningna	✓ on
14 Loupääw	Walentin	odata.

Pimme tee = åres. Luf. 19, 31.

15 Pühhap.	Paast. Pühha	Heit=
16 Esmasp.	Juliana	lit=

Sel Kuul on tännawo 29 Päwa.

17 Teisipääw	Wastla P.	 kud
18 Kesknäddal	Zuhla Pääw.	 9, 25. p. l.
19 Neljap.	Simon Ap.	Päwad
20 Kede	Eigarius	 tule- ja
21 Loupääw	Jesaias	Lummega.

Kristusse Riusatamisest. Matt. 4, 1.

22 Pühhap.	1 P. Paastus.	Uddu
23 Esmasp.	Serenus	 sed,
24 Teisipääw	Maddise P.	 pilw
25 Kesknäddal	Wiktorius	 sed
26 Neljapäw	Nestor	 8, 37. p. l.
27 Kede	Leander	Päwad;
28 Lauapäw	Justus	 kaunis

Kananea Maesest. 15, 21.

29 Pühhap.	2 P. Paastus	Külm.
------------	---------------------	-------

16nel selle fu päwal touseb päike, kello 7 lähhäb
alla, kello 5. päaw on 10, d agga 14. tundi pitk.

MAZJUS.

Vaasto, Ku.

1 Esmaspääw	Albinus	Ränge
2 Teisipääw	Eers	☩ Pülmas
3 Kesknäddal	Medea	ja
4 Neljapäääw	Adrian	 9, 5. p. l.
5 Kede	Janus	☩ selge
6 Loupääw	Kottwrid	Ilmade

Sest kes kurratist waewatub.

Luk. II, 14.

7 Pühhapääw	9. P. Vaastus	järrel
8 Esmaspääw	Pööri Pääw	☩ on
9 Teisipääw	Perpetua	☩ pehmed,
10 Kesknäddal	Mikeus	
11 Neljapäääw	Konstantin	 7, 51. p. l.
12 Kede	Krebor	☩ Peas
13 Loupääw	Ernestus	☩ wapaist

5000 Mehhe söötmissest.

Joann. 6, 1.

14 Pühhap.	4. P. Vaastus.	sed,
15 Esmasp.	Longinus	ja
16 Teisipääw	Kert	sulla
17 Kesknäddal	Truto	☩ Il-

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Neljapäaw	Willemina	 3 mad 5, 38. p. l. odata
19 Kede	Kabriel	
20 Loupäaw	Matrona	

SESS kiwwidega wiisatud. Joann. 8, 46.

21 Pühhap.	5 P. Paastus	Hommi
22 Esmasp.	Kawael	fo
23 Teisipäaw	Tiits	∴ film;
24 Restnädal	Kasimir	Peaw
25 Neljapäaw	Paast. M. P.	sulatab;
26 Kede	Emanuel	ja
27 Loupäaw	Kustaw	 9, 24. e. l.

Kristusse süse; sõitmisest. Matt. 21, 1.

28 Pühhap.	6 P. Paastus	õdd
29 Esmasp.	Kido	∴ on
30 Teisipäaw	Adonias	
31 Restnädal	Detlaus	∴ filmad.

Ionel selle ku päwal touseb päike kello 6 lõhhab
 alla kello 6 päaw on 12. ja õ 12. tundi pikk.

APRILS. Jürri - ehk Mahla = Ku.

1 Neljapäätw	Suur Neli P.	Karjaliste P.
2 Reede	Suur Reede	Euulsed
3 Loupäätw	Berdinand	3, 18. e. l.

Kristuuse ülestouzmisest.		Mark. 16, 1.
4 Pühhap.	1 Pühha	seggased,
5 Esmaspäätw	Teine Pühha	wahhel
6 Teisipäätw	Kolmas Pühha	kulmat,
7 Restnädal	Aron	* wahhel
8 Neljapäätw	Liborius	∴ sullad
9 Reede	Dogislaus	Ilmad
10 Loupäätw	Leo	 9, 37. e. l.

Künnipandub ukstist.		Joann. 20, 19.
11 Pühhap.	1 P. p. üll. P.	Diisfed
12 Esmasp.	Etsekiel	Päwad;
13 Teisipäätw	Serwasius	wahhel
14 Restnädal	Künni Päätw.	* Wihm
15 Neljasp.	Karin	• wahhel
16 Reede	Rudolw	Lumme-
17 Loupäätw	Hans	∴ saddo

Sel Kuul on 30 Päwa.

Heast Karjatsfest. Joann. 10, 12.

18 Pühhap.	2 P. p. ü. n. P.	 0, 3. p. l.
19 Esmasp.	Simon	* Muist
20 Teisipäaw	Aldolarius	willud
21 Keftnâddal	Sulpicius	Jimad,
22 Neljap.	Kajus	wihma-
23 Kede	Süri Pääw	ja
24 Loupäaw	Albert	lummega

Ürrikesse aia pärrast Joann. 16, 16.

25 Pühhap.	2 P. p. ü. n. P.	Mark. P.
26 Esmasp.	Esseias	 7, 19. p. l.
27 Teisipäaw	Eudolw	felged
28 Keftnâddal	Klaus	* Päwad;
29 Neljapäaw	Piino + Pääw	lange
30 Kede	Reimmund	▲ tulega.

12nel selle fu päwal touseb päilil, pole tundi pärrast kello 4 ning lähhäb alla pool tundi pärrast kello 7. Pääw on pitk 15. ja õ 9, tunni.

1 Loupääw	Wolbri P.	Selged,
Kristusse ärraminnemisest. Joann. 16, 5.		
2 Pühhapääw	4 P. v. üll. P.	9, 55. e. l.
3 Esmaspääw	† Leidminne	willud,
4 Teisipääw	Kottart	ja
5 Kesknäddal	Susanna	* tuulsed
6 Neljapäääw	Tule + Päiw	Ilmad,
7 Kede	Zanislauß	on
8 Loupääw	Valerius	odata.

Digest pallumisest. Joann. 16, 23.

9 Pühhapääw	5 P. v. üll. P.	Heitlik
10 Esmasp.	Varnabas	 e. l.
11 Teisipääw	Wiktor	* kud
12 Kesknäddal	Kert	Pääwad
13 Neljapäääw	Suur + P.	pörawad
14 Kede	Sabina	Soia
15 Loupääw	Sohwi	∴ pole.

Rõmustajast. Joann. 15, 26.

16 Pühhap.	6 P. v. üll. P.	Selged
------------	------------------------	--------

Sel Amul ou 31 Päwa.

17 Esmasp.	Erik	 Pä
18 Teisipääw	Nikander	3, 44 e.l.
19 Keßknäddal	Potensia	wad;
20 Neljap.	Pill	nende
21 Keðe	Fesiderius	järrel
22 Loupääw	Emilia	* on

Pühhaß Wainust. Joann. 14, 23.

23 Pühhap.	Nelli Pühhl.	Wihm
24 Esmasp.	Teine Pühha	ja
25 Teisipääw	Kolmas Pühha	 2, 54. e.l.
26 Keßknäddal	Ester	Mürris
27 Neljapääw	Peet	 taminne
28 Keðe	Willem	odata.
29 Loupääw	Mart	Selge

JESUS ja Nikodemus. Joann. 3, 1.

30 Pühhap.	Saino Jum. P.	 taem.
31 Esmasp.	Wifand	5, 37. p.l.

8mal selle lu päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 3. ning lähhab alla, pole tundi pärrast kello 8. päaw on piek 17. õ agga 7. tundi.

JUNIUS. Jani = Ku.

1 Teisipáám	Kotskal	Selged
2 Restnáddal	Hiskia	Páwad,
3 Meljapáám	Nasmus	wáhhe
4 Rede	Liso	Zumlne.
5 Loupáám	Bonivastus	...

Miklast Mehhest. Luk. 16, 19.

6 Pühhapáám	P. p. 3. a. 3. P.	Selge
7 Esmasp.	Eukretsia	ja
8 Teisip.	Medardus	foe
9 Restnáddal	Miklem Páám	 2, 44. p. l.
10 Meljapáám	Pertram	Sim,
11 Rede	Blawius	wihmas
12 Loupáám	Vasilides	ta.

Surest Dhto = sēma = aiast. Luk. 14, 16.

13 Pühhap.	2 P. p. 3. a. 3. P.	Kui
14 Esmasp.	Eliseus	 wad
15 Teisipáám	Widi Páám	sojad
16 Restnáddal	Justina	 4, 18. p. l.
17 Meljapáám	Kreet	

Sel Kuul on 30 Päwa.

18 Kebe	Nikander	Ilmad,
19 Loupääw	Kerwasius	nende

Raddunud Lambast. Luk. 15, 1.

20 Pühhap.	3 P.p. 3.a. 3. P.	järrel
21 Esmasp.	Rabel	on
22 Teisip.	Ahkasius	fange
23 Restnäddal	Vasiides	 9, 26. e. l.
24 Neljapäaw	Jani P.	Mürris
25 Kebe	Kristiana	on taminne
26 Loupääw	Jeremias	wihmas

Dlge armolised. Luk. 6, 36.

27 Pühhap.	4 P.p. 3.a. 3. P.	ja
28 Esmasp.	Josua	rahhega
29 Teisipääw	Pet. Pawel. P.	 odata.
30 Restnäddal	Judit	3, 48. e. l.

Ionel selle Ku Päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 2. ning lähhab alla, üks werendel pärrast kello 9. Päaw on pikk 18 ning üks pool Tundi. D on 5 ning üks pool tundi.

1 Meljapääw	Leobald	Euulsed
2 Kebe	Heina Mar. V.	Påwad,
3 Loupääw	Kornelius	

Mohfest Kallasagist. Luk. 5, 1.

4 Pühhap.	<i>V. p. 3. a. 3. V.</i>	foe Ilm
5 Esma sp.	Anselm	ilma
6 Zeisipääw	Hektor	• wihma
7 Resknáddal	Erino	ta.
8 Meljapääw	Semetrius	☉ 5, 42. e. l.
9 Kebe	Rilian	Selged
10 Loupääw	Israel	Påwad.

Wariferibe Diquusfest. Matt. 5, 20.

11 Pühhap.	<i>V. p. 3. a. 3. V.</i>	Pea
12 Esma sp.	Hindric	pilwne,
13 Zeisipääw	Marret Pääw	pea
14 Resknáddal	Donawent	selge
15 Meljapääw	<i>Wost. 3. a. 3. V.</i>	Caew.
16 Kebe	August	☾ 1, 57. e. l.
17 Loupääw	Allesius	Wihm,

Sel Kuu on 31 Päwa.

4000 Mehhe sōdtmisest. . Mark. 8, 1.

18 Pūhhap	7 P. p. 3 a. 3. P	Mūrrista-
19 Esmasp.	Kuwina	misfega.
20 Teisipāāw	Elias	Selged,
21 Kestnāddal	Zaniel	ja wah
22 Neljasp.	Apollina	 4, 11. p. l.
23 Kebe	Karolina	 hel
24 Loupāāw	Kirsti	tuulsed

Walle Prohmetibest. Matt. 7, 15.

25 Pūhhap.	8 P. p. 3 a. 3. P	Jakobi P.
26 Esmasp.	Anno	∴ Pāwad.
27 Teisipāāw	Marta	* Uddused
28 Kestnāddal	Beatrix	ōōd.
29 Neljapāāw	Olowl P.	 4, 54. p. l.
30 Kebe	Abdon	* Pando
31 Loupāāw	Kermann	3lm.

14nel selle ku pāwal, touseb pāike 3. werendel pārrast kello 4. ning lähhāb alla, werendel pārrast kello 7 pāāw on pitk 14. ning ūks pool, d agga 9 ning ūks pool tundi.

Ullelohtfest Maia = piddajast. Luk. 16, 1.

1 Pühhapääw	9 P. p. 3. a. 3. P.	Selged
2 Esmasp.	Eleasar	ja
3 Teisipääw	Judas	sojad
4 Restnåddal	Tominitus	✕
5 Neljap.	Eigenius	36
6 Kede	Donatus	 8, 43. p. l.
7 Louvääw	Siriakus	mad.

Jerusalemima ärrarikmisfest. Luk. 19, 41.

8 Pühhapääw	10 P. p. 3. a. 3. P.	Mürreis =
9 Esmaspääw	Romanus	✕ tamin =
10 Teisipääw	Lauritse P.	ne
11 Restnåddal	Herm	fange
12 Neljapääw	Eisebius	wihmas
13 Kede	Klara	 ga
14 Louvääw	Ello	9, 27. e. l.

War serist ja tõlnerist. Luk. 18, 9.

15 Pühhap.	11 P. p. 3. a. 3. P.	Kutti Mar.
16 Esmasp.	Isak	felle
17 Teisipääw	Onesimus	✕ jarel

Sel Kuul on 31 Päwa.

18	Keßnäddal	Leno	willo
19	Neljap.	Sebald	8 ja
20	Keede	Kut	tuul
21	Loupäaw	Wilibert	 0, 30. e. l.

Kurdist ja teletumast. Mark. 7, 31.

22	Pühhap.	12 P. p. 3. a. 3. P. ne
23	Esmaasp.	Parfabas Alm,
24	Teisipäaw	Vertli Päaw uddused
25	Keßnäddal	Ludwik ... död.
26	Neljapäaw	Treneus Selged
27	Keede	Perent tuulsed
28	Loupäaw	Aufustin 9, 9. e. l.

Preestrist ja Lewitist. Luk. 10, 23.

29	Pühhap.	13 P. p. 3. a. 3. P. Joan. Huff.
30	Esmaasp.	Rebekka † Pä
31	Teisipäaw	Benjamin wad.

14. selle ku päwal touseb päike 3. werendel pärrast kello 4 ning lähhab alla, werendel pärr. kello 7. p. on pilt 14. ning üks pool, õ agga 9. ning üks pool tundi.

SEPTEMBER. Sängise-ehf Miheli-Ku.

1 Kestnadoal	Etidius	Seagased
2 Meljapääw	Elisa	Pä-
3 Rede	Reinart	wad
4 Loupääw	Moses	

Künnest Piddali: többifest. Luk. 17, 11.

5 Pühhapääw	14 P. p. 3 a. 3. P.	 IL, 19. e. l.
6 Esmaspääw	Magnus	✓
7 Teisipääw	Regina	pörawad
8 Kestnääddal	Maria Sünd.	Wihma
9 Meljapääw	Abigail	pole.
10 Rede	Eobald	☸
11 Loupääw	Pööri Pääw	☩ Niisked

Mammonast. Matt. 6, 24.

12 Pühhap.	15 P. p. 3 a. 3. P.	 3, 49. e. l.
13 Esmasp.	Amatus	Päwad.
14 Teisipääw	† Ullendamiñe	☩ Uddune
15 Kestnääddal	Nikodemus	ja
16 Meljapääw	Eiwemia	~ rahhel

Sel Kuul on 30 Päwa.

17 Rede	Titus	tuul.
18 Loupääw	Werner	^

Maini Kiina surmuf. Luk. 7, 11.

19 Pühhap.	16 P. p. 3 a. 3. P.	 11, 8. e. l.
20 Esmasp.	Tõns	•
21 Teisip.	Matteuse P.	Selged
22 Restnädal	Morits	Päwad
23 Neljasp.	Osea	willu
24 Rede	Kleomas	∴ tulega.
25 Loupääw	Harald	^ Heitlik

Wee: rööbisest. Luk. 14, 1.

26 Pühhap.	17 P. p. 3 a. 3. P.	• Eud
27 Esmasp.	Adolw	 4, 6. e. l.
28 Teisipääw	Wentzel	Päwad
29 Restnädal	Mihkli Pääw	∴ kälma
30 Neljapäw	Hironimus	tulega.

12 nel selle ku päwal touseb päike kello 6. ning lähhäb alla kello 6. päaw on pitk 12. ning d ts 12. tundi.

OKTOBER

Wina = ehf Noia = Ku.

1 Kede	Wolrad	Külmi
2 Loupääw	Zairus	✓ Zlm.

Suremast Käsust. Matt. 22, 34.

3 Pühhap.	13 P.p. 3. a. 3. P. Prants	Segga
4 Esmasp.	Wides	ne
5 Teisipääw	Amalia	 o, 56. e.l.
6 Restnåddal	Susanna	taew
7 Neljapääw	Kustaw	Külma
8 Kede	Tomasia	✓ Wihma =
9 Loupääw		∴ ga.

Alwatud Innimesest. Matt. 9, 1.

10 Pühhap.	10 P.p. 3. a. 3. P. Angelus	Zuulsed
11 Esmasp.	Mai	
12 Teisipääw	Cecilia	D 10, 13. p. l.
13 Restnåddal	Kalistsus	uddused
14 Neljapääw	Heddo	roppud
15 Kede	Kallus	✠ Zlmad.
16 Loupääw		∴

Pulma Ridest. Matt. 22, 1.

17 Pühhap.	10 P.p. 3. a. 3. P.	Wahhel
------------	----------------------------	--------

Sel Ruul on 31 Päwa.

18 Esmasp.	Lukas	 selge
19 Teisip.	Lutsius	 0, 25. e.l.
20 Kesknäddal	Wendelin	^ taew
21 Nelsjapäaw	Ursel	 100b
22 Rede	Sewerin	külma
23 Loupäaw	Salome	pole.

Runninga	Mehhe poiast	Joann. 4, 47.
24 Pühhap.	<i>12 P.p.3 a.3. P.</i>	Külmad
25 Esmasp.	Kristian	∴ Päwad
26 Teisipäaw	Umandus	 lummi
27 Kesknäddal	Wilip	 0, 35. e.l.
28 Nelsjapäaw	Engelbregt	^ saega
29 Rede	Ursalon	Wahhel
30 Loupäaw	Zosawat	^ sullo,

Rawwalast sullasest. Matt. 18, 23.
 31 Pühhap. *12 P.p.3 a.3. P.* wahhel külma.

16 nel selle ku päwal kouseb päike pole tundi pärrast kello 7. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 5. päaw on pitk 9. õ 15. tundi.

NOVEMBER.

Salwe = Ku.

1 Esmaspääv	Pühhade P.	Muist
2 Teisipääv	Hingede P.	segga
3 Restnädal	Kottlieb	 1, 17. p. l.
4 Neljapääv	Ott	sed ja
5 Keede	Käspër	✓ kulumad
6 Loupääv	Paltser	Elmad.

Kohto = rahhast. Matt. 22, 15.

7 Pühhapäv	23. P. 3. a. 3. P.	Uddu
8 Esmasp.	Brits	∴ sed
9 Teisipääv	Leodora	Päwad
10 Restnädal	Martin Lut.	 5, 35. e. l.
11 Neljapääv	Mart. Piisk.	pärrast
12 Keede	Aleksadius	♣ neid
13 Loupääv	Preedik	kulin

Wimfest Kohtust. Matt. 25, 31.

14 Pühhap.	24. P. 3. a. 3. P.	ja
15 Esmasp.	Atanastius	† Lummi
16 Teisipääv	Alweus	saddo
17 Restnädal	Jonas	 4, 16. p. l.

Get Kuul on 30 Päwa.

18 Neljap.	Esra	selged
19 Keede	Liisbet	külmad
20 Loupääw	Amos	ja tuulised
Hirmsast Ärrakautamis. Eööst. Matt. 24, 15.		
21 Pühhap.	25. P. 30. J. P.	Päwad;
22 Esmasp.	Sesilia	pörawad
23 Teisipääw	Klement	✓ jälle
24 Restnädal	Jesias	fulla
25 Neljapäaw	Kaddeina P.	8, 52. p. 1.
26 Keede	Konrad	pole.
27 Loupääw	Isai	↗ Wiim
Kristusse Sisse-foitmisest. Matt. 21, 1.		
28 Pühhap.	1 Kr. Tuul P.	lummega
29 Esmasp.	Ewert	∴ segga-
30 Teisipääw	Andrese P.	tud.

õmal selle ku päwal touseb päike pole tundi pärrast kello 8. ning lähhab alla pole tundi pärrast kello 3. päaw on pitk 7. d agga 17. tundi.

DECEMBER.

Joulo = Ku.

1	Restnåddal	Urent	Uddine ja
2	Neljapääv	Kandidus	kaunis
3	Kehe	Barbo	 0, 27. e. l.
4	Loupääv	Agaton	^ kilm.

Tähhet eïne winiist Päwa.		Luk. 21, 25.
5	Pühapääv	2 Kr. Tull. P.
6	Esmapääv	Niggolas
7	Teisipääv	Natalia
8	Restnåddal	Mar. Samine
9	Neljapääv	Juhkum
10	Kehe	Euhhem P.
11	Loupääv	Elso
		 3, 48. p. l.
		^ mad
		Pawad.

Johannes Wangi-tornis.		Matt. 11, 2.
12	Pühhap.	3 Kr. Tull. P.
13	Esmap.	Lutfia
14	Teisipääv	Nikasius
15	Restnåddal	Johanna
16	Neljapääv	Lidia
17	Kehe	Albina
		 10, 16. e. l.

Sel Kuul on 31 Päwa.

18 Loupääw	Kristow	☉ pea
Johannesse	Lunnistusfest.	Joann 1, 19.
19 Pühhap.	4 Kr. Tull. P.	fulla,
20 Esmasp.	Abraam	pea
21 Teisipääw	Toma P.	kulm.
22 Kesknäddal	Peata	Selged,
23 Neljap.	Ado	kulmad,
24 Rede	Ewa	E tuu ised
25 Loupääw	Toulo	2, 59. p. l.

Sest immetspannemisfest.	Luk. 2, 33.	
26 Pühhap.	P. pärr. Kr. Tull. P. Keine P.	
27 Esmasp.	Kolmas P.	Pärowad
28 Teisipääw	Gitaraste P.	lõppeta=
29 Kesknäddal	Noa	✓ wad
30 Neljasp.	Tawet	Aasta.
31 Rede	Silwester	† ☉ ☪ ☽

ionel selle ku päwal touseb päike werendel pärrast kello 9. ja lähhäb alla 3. werendel pärrast kello 2. päaw on pitk 5. ja üks pool tundi, õ agga 18. ja üks pool tundi.

Päwa=ja Ku=Warjutamisest.

Pääw saab sel Aastal Pa's lord war-
jutud, agga mollemad Warjutamised ep
olle meie Väikus nähtawad.

Ku sel Aastal ei sa koggoniste mit-
te warjutud.

Moisiko Josepi

Ello, Syytetused, ja Rõõnet.

Neljas Jäggo.

(Need Kolm esimesesed Jäggo Sa leiad nende Kolme wiimsa Aasta Täht, Ramatudest.)

Josep. Minno arinas kohtomees! Minna ussun, et sest ei olleks tarwis karta, sest et sure hulga rahwa seas sagedaste kül eksitusesed sünnivad, nenda et läbbi aasta kül weel teopäwi järrele jääksid. Aga kui ka meie kulla rahwoke ni moistlikkud olleksid, et nemmad teaksid ennast eksituste eest hoida; eks siis peaks kulla rahwa hulkas mondagi leitama, kes ilma sundimatta, hea mele polest, kui

kui temmal wahhel aega on, üht ehk teist
põawa lähhäks waeste põllole tööd teggema!
Eks meie teik ei tea, et Jummal sanna ütleb:
„kes kehwa peäle armo heidab, se laenab Jeho-
„wale, ja se tassub temma kätte, mis ta head
„teinud!” — Ja mis woib tallomehhele kers-
gem olla, kuid et ta üht ehk teist põawa waeste
heaks kullutab!

Rootsi Kristian. Agga minno arwades,
kui se tö waeste põllul peab nuhtlusseks olles
ma nendele kes seäduste wasto eksiwad; siis
kõl teik muud ausad innimesed häbbiks panne-
wad, waeste põllul tööd tehha: ja nenda siis
wimaks se põld ommete harrimatta jääks.

Josep. Selle kartusse wasto on seddas
maid üks hea nou: teie woite agga sedda seäs-
dust tehha, et üks põaw igga nädaldas peab
olles, kus nuhtlusseks ei pea tööd tehtama
waeste põllul, ja kus se ausa rahwale sureks aus
üks

üks olleks, waeste põllul tõõd tehha. Nenda
woikjõd need kes nuhtlusse wãart on, esmas-
pãwal, teisipãwal, kesknãddalal, neljaspã-
wal, ja loupãwal tõõd tehha waeste põllul,
ja se olleks siis ka nendele hãbbiks; agga se
redine pãaw woiks üks au-pãaw olla, kus
need kes on eksiinud, ei tohhiks waeste põldo
putuda: ja sel pãwal siis iggamees kes tah-
haks, hea süddame polest, woiks seäl tõõd
tehha.

Kõlla Wõõrmünder. Se on ka tõõsi.
Ja peãlegi on üks nisuggune tõõ keige kõlla-
rahwa-hulgale üks tõõ, mis mengides woib
tehtud sada.

Rootsi Kristian. Agga kust meie semet
wõttaksime waeste põllole?

Josep. Kui kellelgi kõllas sedda joudo ei
olle, et ta ehk monnegi topiwõrra semet essi-
mes

messeks mahha teggemisseks hea süddame polest woiks anda; siis tahhan minna se eest seista, et esünenne seemme moisa polest peab autama.

Wanna Jago Mihkel. Minna annan ommast kãest üht wakka ruffi semet, ja tahhan sedda ka omma nouga mahhatehha wa est e põllul. — Jummal on tänniui, minno kãtste waewa õnnistand: kuita woiksin ma temmale parremast tãnno anda, kuid selãbbi, et ma ka waestele jaggan!

Kui keik kulla rahwas need fannad kuulsid, siis lãks se neude süddamest lãbbi, ja keik waatsid üksi filmi ja tãis immestellemist **Wanna Jago Mihkli** peale, ja ükski ei ussaldand suud lahti tehha. Sest tãnniui olli keik rahwas ikka ommas ebbaussus ja rummalusses arwand, et Mihkel üks pahha mees pididi ollema, kes kurja kõmbede ja noida

noidmisse läbbi ennesele rikkust olli koggunud.
Sesinnane rummal eksitus olli fest tulnud, et
wannan Jago Mihkel ikka nende seltsist
ollu tagganend, fest et ta sedda liajomist kei-
gest süddamest wihkas, ja selle rahwa roppud
rdmustamisfed ja illo ei woinud sallida, waid
ikka omma koddo tassafelt ellas, ja ka omma
tallo rahwast koddo piddas, et nemmad kure-
jas seltsis kurdad kumbed ei õppiks. — Uggan-
nuud et nemmad naggid, kuida Mihkel Jums-
malale auustust andis temma heateggemiste
eest, ja et ta warsi walnis olli, lahke süddas
mega jaggama ja head teggema waestele, nuud
tulli otsigo habbi nende peale, nende endise
rummalusse üle. — Kulla wõdrimünder
ollu esimesse, kes jälle hakkas kõnnelema.
Ta pakkus Mihkeli kät, ja ütles: „Ma
„ollen sulle liga teinud, fest et ma sind ei olle
„tundnud: anna mulle andeks minno eksitust!
„minna ei arwand mitte, et sa ni hea ja lah-

„Se süddamega mees olleksid: ma ollen sind
„laimand meie ausa naabri Josepi wasto:
„wanna naeste juttud kuulnud, ja rummalast
„peast järrele aiand, ilma et ma isse olleksin
„wõtnud omma filmadega wadata ja järrele
„mõttelda. Sest on nüüd mo meel haige, ja
„mul on habbi nähhes, et sinna, kedda meie
„keik põlgasime, parrem mees olled kui meie
„keik.”

Wanna Jago Mihkel. Minna ei tea
west mis ma selle kdäne peäle pean kostma.
Du legi mind pahhemaks piddand kui ma
ollen; siis on mo südda rõmus, kui nemmad
nawad, et nemmad ses on eksind. Agga
ma ei sowiks ka mitte, et mind legi parre-
maks peaks, kui ma ollen. Ja siin ei leia
ma middagi mis ma olleksin teinud, mis ni
sure kido wäärt olleks, kui teie mulle annate.
Mis ma teggin, se olli mo kohhus tehha.

Kulla

Kõlla Wõõrmünder. Se on Kõnneletus
 kui üks aus mees peab Kõnnelema. — Ja
 nüüd mo armas Kõlla rahwas, üks meie süd-
 da meid ei peaks ka kihutama sedda teggema
 mis meie Kõhhus on tehha, sedda möda kui
 iggaühhel sedda joudo on! Eõssi on, meie
 olleme keif waesed tallomehed: ei olle ühhelgi
 meie seast, wilja pihhotait jaggada: agga ter-
 wed kãed ja liikmed on meile Jummal and-
 nud, ja ka nendega woime meie nendele abbi
 tehha, kel terwed kãed ja liikmed ei olle. Et
 meie nüüd tunneme, mis tullosad seadusset
 need on, mis Jofep meile siin üllestugges;
 siis wõtkem need ennesele ommaks wõtta ja
 nende järrele eddespidi ellada! — Kes
 minnoga ses asjas ühhes nous on, se pango
 omma kũbbara seie minno kũbbara kõrwa! —

Seddamaid ollid surem hulk kũbbarad üh-
 heskous. Need mehhed ükspäinis, kes min-

newal pūhhapāwal kōrtsis ollid riidlenud, ei
julgend ommad kūbbarad teiste hulga pānua,
sest et nemmad kartsid, et nemmad keigeesfis
messed piddid ollema, kellele kōhto polest
nuhtlus piddi peāle pantama. Agga sest
neile ei olnud kāswo, et nemmad tahtsid was
sto panna, sest surem hulk tundis need seā-
dusfed head ollewa: ja nemmad piddid sega
rahkul ollema, mis surem hulk heaks ar-
was. — Sepeāle pallusid kōhtom e h h e d,
et Josef need kāsud weel ūksford piddi
luggema, et ūkski eddespiddi ei woiks ens-
nast wabbandada, et ta ilma teādmatta
olleks kāsude wasto ekjinud. Sedda siis
Josef heal melel teggi. — Niind kīl mon-
ningad issekeskes nurrisesid, keigeennamiste
need naesed, kes wina armostasid: agga ei
seīma ennam olnud parrata, mis tehtud olli
se olli tehtud.

Kõlla Wõõrmünder ja Kõhto mehhed pidi-
 did nüüd warsi nende ne seaduste järrele kõh-
 hut moista nende meeste üle, kes minnewal
 pühhapawal ollid jonud ja rido tõstnud: ag-
 ga Josef tulletas nende mele, et ükski ei
 woi enne üht kasko piddada, enne kui tem-
 male se kask on annetud, ja et ükski enne ei
 olle nuhtluse waart, enne kui ta ühhe kasso
 wasto on teinud. — Se nou siis iggamehhe
 mele pärrast olli: ja et nüüd kallis ilmoke olli,
 siis maenitses Josef neid, et nemmad hule-
 gakeste piddid minnema wäljale, ja puusta-
 maas ehk leppikus üht kõhta wälja wallits-
 sema, mis nemmad igaawesfeks aiaks wae-
 te pölluks woiksid seada, et nemmad jo sel-
 suwvel rakkid senna sisse woiksid mahha teh-
 ha. „Ma tahhan, (ütles ta) weel mounded
 „head seadused, mis rahwale kaswuks tulle-
 „wad, ja mis ma weel saksamaalt ollen meles
 „piddand, üllespauna: ja kui siis legi nende

„wasto eksib, siis on teil warsi üks paik wals
„mis, kus se, kes on eksinud, omma ekssi-
„tusse cest woib wähhē waewa nähha, ühheks
„mällestusjeks, et ta eddespidi teab ennast
„eksitusse cest hoida.” — Keik rahwas olli
sega rahhul, ja nemmad läksid ühhel meel
wäljale.

Kui nemmad läksid minnema, siis hakkas
sid ennamieste noor rahwas eel ja läbbistikko
jooksma, kui sea porsad. Ugga Josef hü-
bis neid taggasi ja ütles: „ei mitte nenda,
mo arinad sõbbrad: Keik asjad peawad wiisi
pärast aetama mailmas: ja keigeennamieste
üks sesuggune suur assi, mis meie nüüd läh-
heme ettewõtma, üks assi, kellest need kes
nüüd alles norokessed on, siis kui nende pea-
halliks lähhääb, peawad juttustama omma
laste lastele! — Keiges mailmas, kus wäls
ja minnakse üht asja soritama, mis ühhele
foggoz

Koggodusfele heaks peab tullemä; seäl astu-
 wad kohtomehhed eel: siis tullewad wan-
 nad tallomehhed, ja noor rahwas jääb wiin-
 seks." — Nenda siis süngi se küllarahwas
 Josefpi nou järrele omma wäljaminnemist
 allutas. Külla Wõõrmünder läks eel,
 temma järrel käisid need kaks kohtomeh-
 hed, siis perremehhed, wimaks noor rah-
 was. — Se põllo wäljawallitseminne ei teis-
 nud neile suurt tülli egga waewa: sest küllal
 ollid igga wälja al puusta maad. Sepärrast
 läksid nemmad esite kessa wäljale, ja moõts-
 sid seäl üht tükki maad, mis rukki alla piddi
 sama, ja pannid märkid küst sadik waeste põllo
 raia piddi jooksuma. Nendasammoti teggid
 nemmad ka rukki wälja al, ja oddra wälja al.
 Nende meel teggi, algmisses keik need waes-
 te põllud ühtekokko jätta, agga pärrast arwa-
 sid nemmad, et sest eddespiddi tülli woiks
 tulla, lojuste pärrast: sest nemmad siis sel

wiil jägao tegaid. — Kni need märkid said
pantud, kus peenrad piddid läbbijookema;
nīs käänsid nemmad jälle koio pole. Josep
jättis neid Jummalaga, sest et dhta oli peäle
joudnud, ta maenitses neid, et nemmad nüüd
piddid röömsad ollema, sest et nemmad üht
head ettewdtmist hästi ollid löppetand, ja et
naesterahwas koio miinnes illusad röömsad
laulud piddid laulma. Se maenitsus olli
nende mele pärrast: nemmad hakkasid sedda-
maid laulma, ja laulsid keik sedda teed täies,
nenda et kui Josep koio joudis, temma weel
sedda röömsa laulo heält laugelt kulis.

Armas

Armas Ma-Rahwas,

Minna annan sel uel Nastal, Jummalal
nimmel, Teile, monni hea Ursti-rohto ja
nou, illespäina, siin Teie Täht-ramato
sees, mis Teil wisstis ennam peawad kas-
siks ollema kui need Kunstid, mis teie Tar-
kad, Loufujad ja ni sugu pettis-rahwas,
Teile õppetawad, ja kelle pärrast Teie ilma-
abbita rahha kallutate. Minna wottan nüüd
esimalt need Tõbbed ja Wiggadusset ette,
mis Teile teige ennamiste juhtuwad:

- 1) Need rohhud mis hawad, paistetused,
muhhud, ning muud seddasuggust par-
randawad:

Innimesſel ei polle mitte ükspäinīs ſeeſt-
piddiſed tōbbed, waid ka wäljaſpiddi juhtub
temmale monni wigga: Hawad — Muh-
hud — kui ſa Luud murrad — ning muud
niſuagufed. Tarwis on ſiis et ſa ka neiſt
moiſtad ennast aidata:

Hawad. Sinna olled ennast leiſkanud,
piſtnud, ehk raiunud kirwega. — Kui haaw
on ſūggaw, ſiis peab keige eſteks werd kiini-
pandama. Seſt ep olle wigga et werri on
rohkeſte jookſnud, ſiis haaw ei paifteta mit-
te wägga ülles, ning ei ſa ka punnaſeks.
Monnel on kül ſe Wiis et temma põllenud
Linnast riet hawa ſiſſe toppib. — Se pan-
neb kül Wird kiini, agaa ſe muſt Tolu teeſ
Hawa nenda roppuks et temma ei tahha ter-
weks ſada. Einnemiune worta wanna kullu-
nud liunane Nie, toinma ſeält Narmad wäl-
ja, needſannad Narmad wereta elledaſte
Læde

käede wahhel kofko, ja pista need tassaste
Hawa sisse et ta täis saab. Agga hoiu, et
sa need mitte wauta wäggise Hawa sisse,
muido se wallutab ja paistetab. Niid te ka
Paela, Hawa kiini-sidduda: Leika selle tar-
wis üks tuggew Linnane — rie, kolme ehk
nelja-sörme lai, kahhe ehk nelja künwa
pikk. Siis panne esite üks neljakordne Lin-
nase-rie — rük Hawa peäle, selle ülle siddu
niid Hawa kiini ellaste, agga mitte kanges-
te, muido Sul tulleb suur wallu. Kui Pael
nattukest agga fedda lihha mis Hawa ümber
on, alla wantab, siis on küll. Se kes hawas-
tud on, woib keigeparreminne Jöse tunda
kui se õige on: — Kui Haaw jääb temmale
tuimaks, ning ümberringi wägga punnasetis,
siis on ta liaste kinni se-utud ja siis lasse se
pael jälle pissut järrele. Kui pael mahha libbi-
seb, nenda kui monnikord sare-marja peäl, siis
panne allapididi Linnast riet ehk nartsud ümber,

ni pakfult et ta ei woi allapole libbis:
tada. —

Kui üks suur werre, soon (Uder) on läb-
bi:raintud, siis linnase:rie Narmad üksi,
ei panne Werd mitte kiini: wotta siis Taela,
pekfa ta õige pehmeks, ja panne Hawa peäle:
selle peäle siis se linnane narts ja se:u siis
kiini. Kui werri ei ja siiski mitte seisma,
siis peab kegi ellaste wa:utama sedda Hawa,
seuni kui Werri jääb kiini. Kui sa wallad
Kanget Wina (Spiritus) Hawa sisse, ning
ka Hawa ümber, siis Werri jääb kiini, ning
Haw ei paisteta mitte wägga — Kui näüd
Werri jääb kiini, siis jätta se paela kiini,
ilma:ligutamatta, ühhe ehk kahhe Päwa,
agga kasta tedda Wäljastpiddi selle paela
peäl, kange winaga. — Kui sa Hawa lahti
wottad, siis ärra kisse mitte wäggiße need
Narmad wälja mis Hawa sees on kiini:haß.
Kauud =

kanud: muudo werri hakkab; ueste jooksmas:
kasta neid eüne Winaga ehk weega märjaks,
siis sa woid neid ellaste wäljawotta. Müüd
panne u=ed Narinab Hawa sisse, ning üks
Plaaster peäle. Se Plaaster ei lasse Ha-
wa kuivaks jääda, ja sedda sinna woid ennes-
sele tehha mitme wisiga; minna nimmetan,
sün agga üks paarwisid:

1) Sullata mee=wahha, üks werenbel
Nael, walla kaks Lusüka=täis Illi sekka,
segga ümber. Selle sullatud mee=wahha
sisse kasta üks Linnane Rie. Sedda mee=
wahha=rie woid sinna keige Hawa peäle paä-
na; — Kui ta on täis Mädda, siis pesse
tedda puhtaks soja Weega, ning panne tedda
ueste peäle.

2) Sullata Mee=wahha ning Kiinla=
raswa kokko, ühhest ni palju kui telsest;
ehk

ehf fullata ka pissut waike jure, siis se
Plaaster tombab madda wälja. Kui Pais-
tetus on kowwa, ning sa tahhad et se Plaa-
ster peab sedda pehme's teggema, siis fullata
Hanni-raswa selle jure. —

NB. Pea meles et Waike tombab wälja,
Piggi weel kangeminne, Mee-wahha tom-
bab wahhem; rasw teeb pehme's. —

Sul lähhäb ennam kui üks Suggu Plaastrid
tarwis, sest ühhega ei woi sinna mitte keik
Hawo parrandada. Se mis ma nüüd tah-
han õppetama, on Sul iggal aial ommas
Maias tarwis: Wotta mända-waike, ning
mee-wahha, iggäühhest pool nael, Raswa
pool loot, fullata sedda keik, ning liguta
hästi ümber; kui keik on sullanud siis panne
jure üks pool loot penikesjeks toukatud Allan-
ti-jurt, liguta sedda hästi sisse, siis wa-
uta

uta keik Rättiko läbbi, ning se mis wäljas
tulleb lasse külma Wee sisse tilkuda, sõtku
ta kääga läbbi ning wali kokko. —

Kellel on üks kowwa paistus se peab katsu-
ma et se pehineks saab ning ärrakaub; sedda
woib P্লাস্টিগা tehha. Wotta mee = wah-
ha, raswa, Sepi, iggauhhest nelli Loot,
Waike kaks Loot, fullata sedda wahha, ras-
wa ja waike, kokko, agaa sedda Sepi kapi-
enne, ning wiska sedda sisse wimati ümber-
ligutes. Rui ja kaks Loot penikeseks = tou-
katud Weewlid jure panned, siis saab temma
weel kangemaks: sellega woid sinna ka need
weiked muhhud mis monni kord nahha al on,
ärraparrandada: prugi agga sedda hästi kaua.

Ehk wotta mee = wahha, sikko = raswa,
Hanni = ehk Sea = raswa, ühhest ni paljo kui
teisest, fullata sedda kokko. Se teeb kowwa

Paistetust pehmeks, ning wähhendab
wallo.

2. Kui naesel on Emmaga wigga,
wai Meeste = rahwal on Woolmed, siis
woib ka Plaastriga aidata. Wotta siis mee =
wahha ning Kaswa igga = ühhest nelli Loot,
Waike üks Loot, Linna = dlli, ehk wärsket
ilmajolatud Woid, üks lusfika täis, peni =
keseks = tonkatud Kaddaka = marjad ning Lor =
berid, üks Loot, Juda = sitta üks Loot.

Sullata esite sedda Kaswa, Waike ning
mee = wahha: siis saab se Juda = sit jure pan =
dud: — Kui keik kookosullanud ja ümber =
ligutatud, siis panne wast need Kaddaka =
Marjad ning Lorberid jure, ja segga keik sed =
da neste hästi kooko. Nüüd walla se keik
külma Wee sisse, ja sõtku hästi. Woia siis
sedda Plaastrid linnase rie peäle ning panne
tedda

tedda süddame al, ehk köhho=peäle, kui
Maesel on Köhho=Wallo. —

Meist Plaastridest mis ma siitsadik ollen
nimmetanud, saab Sul kül, ommad Hawad,
Muhhud, ja Paistetused parrandada. —
Kui agga sinno Haaw on suur, siis ärra
panne Jummala parrast mitte, põllend Rie
fenna sisse, waid ripputa iggapääw penikes=
sels toukatud Sukkrud sisse, ja pesse tedda
igga Dhto ja Homiko omma kalli Kussega.
Se Sukkur peab sedda Hawa puhtaks, selle
Kusse läbbi allaneb se Paistetus ning Wallo
saab wähhemaks.

Ra ühhe Salwiga woib sa Hawa par
randada, moista, Wotta üks, wai kaks,
Munna=rebbo, puhhast Terpentinit, (agga
mitte, Terpentini=Olli) pool ni paljo kui se
Rebbo on: öru sedda Rebbo Terpentiniiga,
señni kui mollemad hästi ühhes kous on
seggaminne, et ep olle Terpentinit ennam

mitte nähha; panne jure Met, Eaks ehk
kolm Noa=otsa=täis, dru süs jälle kokko et
temma saab Salwiks. Kui sa woid ka
Mirrid sada, süstouka neid penikeseks
ning panne üks Noa=otsa täis selle Salwi
sisse, sest saab temma weel wäggewamaks. —
Wotta wanna=linnase=rie Narmad, wa=uta
neid kokko, ning woia sedda Salwi nende
peäle ja pista need Hawa sisse, ning üks
Plaaster peäle. Weel surema hawa sisse
wotta weel ennam Narmad. — Sedda Sal
wi panne igga Hommiko ning Dhto ueste
sisse; agga enne pühhi ka iggakord sedda
mädä wälja, mis sees on, linnase Kätti
koga, agga pühhi dige=tassaste et sa sedda
nut lihha mis Hawa sees hakkab kaswama,
wälja ei pühhi. —

Mönnikord ei tahha Haaw mitte parrans
dada, selle Liig-lihha parrast mis temma sees
kaswab. Sedda Liiglihha tunnukse sest, kui
se

se Haaw seest piddi ei olle ühhetasfane, waid
kui se Lihha monnes kothas, on kðrgem näh-
ha; selle parrast ei kaswa se Haaw mitte
kinni. Sesamma Liiglihha peab ärra sades-
tud sama. — Kui tedda agga on pissut,
süis põlleta, Maarja ja pallawa Teilis-kiw-
wi peäle, ripputa sedda Pulwrit selle kothha
peäle kus se Lihha on kðrgem iaga pääw kaks
ehk kolm kord. Ehk ripputa Kübbara-mus-
ta peäle, se on weel kangem. Kui sedda
Liig-lihha wägga paljo on, et temma ei tah-
ha ärrakadduda selle Pulwriga, süis osta
Apteki peält üks kiwwi mis seäl Aizstein
nimmetakse, sedda tehakse kallist Tuhkast
(Pott-asche) ning Lubjast. Sedda kiwwi
ripputa süise, se sadab sedda Liig-lihha wäl-
ja. — Sinna naad süis et üks walge Wär-
tulleb Hawas, sest kiwwist sedda äärt wõtta
iggakord ärra, se on se wälja södut Liig-lih-
ha. — Mi pea kui se Haaw on puhhas sest
Liig-lihkast, süis ärra prugi mitte ennam
sedda

sedda kiwwi, waid ükspäinis sedda Salwi. Ka siis kui se kiwwi saab sisse ripputud, on tarwis ühtlase Salwi sisse panna. Kui se liigliha puhhas on ärra, siis sa woid ka agga paljad Narmad üksi, ilma Salwita Hawa sisse panna: kül temma saab siis isse- ennesest terweks; sest monnel kes sedda salwi wäga kawa prugib, kaswab se liigliha rohkemaste. —

3. Paistetud ning Paised.

Hawwad tulleswad kui sa ennast raiud, tou- kad ehk lödd; Paised tulleswad isse ennesest seest, ilma raiumatta ning taufamatta. Selle pärrast on tarwis teada anda, mis Wisiga Paised tulleswad. — Esite on üks Paistetud nahha sees, mis kowwa on ja wallutab. Wäga hea on se nüüd, kui sa woid warsti sedda Paistetust ärra saatma esimesest

sest otsast et temma ei woi suremaks kaswada,
ehk lahti miina. Selle parrast keda:

Peenikesseks toukatud Lewerstokki
illega,

panne sedda sojalt tihti peäle, et temma
paistetusse peäl lülmaks ei jä. Ehk wotta

Ilma kustutamatta lubja, ni suur Tük
kui russikas,

walla üks ehk kaks Topi kewa Wet peäs
le: kurna temma rättiko läbbi

walla sedda sojalt neljakordse Kie peäle, pan-
ne sedda selle paistetand kohha peäle, ning
panne weel mund kuuwad Rättikud ümber;
kui ta jääb kuuwaks siis kasta tedda jälle
märjaks agga ikka sojalt. Ehk wotta

Udikast ning Wina, ühhest ni paljo kui
teigest, ning pissut Sola, panne sedda
ka tihti sojalt peäle rettikoga. Ehk wotta

Wina Seepiga

ka on weel teised Rohhud mis woib peäle
paäna agga hoia ennast et sa Illitingi (Roosi)
ei arwa Paistetusses, sest Illiting ei salli
ühitegi Märga. Illitingi (Roosi) tunnukse
sest, et temma äkkitselt tulleb, ehmatusssest
ehk Wihhastamisest, ehk ka mu pärrast.
Sunnimenne tuäneb äkkitselt külma ning Pal-
lawast ja siis on ka se Illiting (Roos) pea
näha. Paistetussed ei tulle mitte nenda
äkkitselt, monni Päaw lähhab möda, enne
kui nemmad öige selgeste on näha Nahha
sees. Paistetuss on kõrgem ning Illiting
maddalam. Paistetussed ei lasse ennast
mitte keik kautada, waid algmisses keige
parremaste. Kui Mädda on jo Paisterusse
sees, siis ei pea sinna fedda mitte kautama,
muido lähhab se Mädda werre sisse. See
pärrast pead sinna iqaaford teadma, ja tähhele-
pannema, mitto Päwa se Paistetuss on jo
olnud tunda. Kui on jo enam kui kuus
ehk kahheksa Päwa, siis ei lähhe korda
fedda

sedda kautaba. Kui sa tunned Pais-
tetusse sees midbagi mis raske on, siis on
jo mädada sees; nüüd ärra panne ühtegi
muud peäle kui agga nisuggust rohto mis
sedda paistetust pehme's teeb ning lahti
kissub. Keta kakkiroukatud Linna seem-
ned Pinaga pudruks, panne sedda ni sojalt
peäle kuisa woid sallida, agga temma ei pea
mitte külmaks jääma, waid ikka jälle teine
sojalt peäle pantama. Ehk keta Tangud
raswaga paksult; se teeb ka pehme's. Kui-
Mädada on jo tunda Nahha all pehme ollewad,
siis on se keigeparrem Noa et sa leiad nah-
hast läbbi terrawa Noaga, et se Mädada
woib wälja jooksta; kes ei julge leikoda
se pangonisuggust rohto agga peäle, mis lahti
kissub. — Sinna isse tead jo, et woib siis
met jahhoga seagaminne, peäle paäna; sinna
woid ka weel küpsetud ning toukatud Sib-
bolat jure paäna, siis temma saab weel kanz-
gemaks lahti kiskitud. Se saastane Wil

mis Lamba kubbeimette wahhel, teeb Paise
lahiti, kui sa fedda peäle panned; ehk Rottis-
sitt, meega toukatud ning peäle pantud teeb
tedda ka lahti; ehk Piitli-jahho woiga seg-
gaminne kissoob ka lahti. — Kui se Paise
lähhab lahti siis wanta tassaste wälja fedda
werd ning mädä, mis temma sees on. —
Sure Paise seest ei tullese Mädda mitte ühhe
hobiga, Sepärrast ärra lasse fedda auko
mitte kinni-kaswada, seini kui ei olle ennam
mädä Paise sees; sest se mädä mis mah-
hajaab temma sisse, tulleb teise kohhas wäl-
ja, ehk lähhab werre sisse, ning teeb sind
többiseks, ja rannotumaks. Et nüüd se
Auk ei kaswa mitte enne aega kinni, siis
pista üks weike kōkkowänatud linnane Narts
mis tūmma on, selle Hawa sisse, se Narts
woia piisut selle Terpentini-Salwiga,
wotta tedda iggapäw kaks ehk kolm kord
wälja, ning pista iggakord üks teine jälle
kesemel sisse. Ugga kui sa nääd et liig-
lihha

lihha Hawa ümber kaswab, mis Auko tah-
hab künni-paäna, siis panne sedda Kohto
peäle mis Lüg-lihha ärrawottab, nenda kui
ma eüne õppetasiu. Kui ei olle ennam ühtegi
Mädä sees, siis lasse julgeste, se Haaw kün-
ni kaswada. Kui Hawa äär jääb korwaks,
siis panne se Plaaster peäle mis pehmeks teeb,
nenda kui sul on eüne õppetud. Se weike
Nartsokke mis Sa Hawa sisse pistad, peab
ühhe otsaga wäljas ollema, et Sa tedda ikka
woid wälja-tommada, muido woiks tem-
ma Hawa sisse jada. — Siiski ei aäma mitte
keige suggu Paised selle Wisiga parrandada,
waid agga ühhe Junimesse Paised kes muido
terwe ja terwe Berrega on. Agga kes nende
nimmetadut Kohtodega selle Paised tahhab
parrandada kes pahha Többega ehk Skorbutis-
ga on, se nääb waewa ilma-asjata; sest ni-
suggusel saab üks Paise parremaks ja teine tul-
leb jälle ette; többine ei sa parremaks, sest et
need Paised tullewad többisest Berrest, ning
ei

ei aäna mitte naljalt parrandada. Kui selle
Innimesse Berri ei sa puhastud siis ei
lõppe temma Paised mitte ärra; agga tems
ma wõtko õiged Kohto siise, siis Paised
isise sawad terweks. —

Kellel wannad Paised on, mis määrjad,
agga mis ei aäna ühtegi Mädda, se tehko
ennesele Salwi, mis kuiwaks teeb ning
parrandab. Dsta selle tarwis Apteki päält:

Penikesseks toukatud Kalmei (Galtney
Silberglätte)

kolm Sõrm, kühbara täis

Plei=Weiss, nelli Sõrm=kühbara täis
õõro fedda hästi kofko, walla hawal pisjnt

Poom=Ölli jure, et ta saab Pndro=
wisil, ja panne fedda peäle. Weel parrem
on, et se, kellel on nisnagused wannad Paised,
seja wee sees istub saggedaste; et küll wans
nad Paised haisewad wägga, siiski lõppeb
se

se Hais kui temma kaks, kolm-kord on soja
Wee sees istunud. Keeta ka Tubbakad Wee
sees, ehk mis weel parrem on, Olle sees,
sellega pesse iggapäaw need wannad Paised;
se Tubakas puhhastab ning parrandab neid.

Keige ennamiste katsu ja arwa järrele kust
sul need Paised tulleswad: Kui se on pahhast
Lõbbest ehk Skorbutist siis raki sinno Waewa,
Loktrile wai Welkerile et seest saab sinnule
Kohto sisse anda. —

Kui sinno käd ehk Jallad wägga sügges
lewad, siis pista omma kät ehk Jalga soja
Wee sisse, ni sojalt kui Sa sedda woid kanz
natada; sedda tee sagedaste, seänni kui ei
süggele ennam. —

Kui käd ning Jallad on paistetand, siis
kasta Martsub soja Wee sisse, ning panne
need Paistetusse ümber ni sojalt kui Sa woid
kan

Kannatada; ärra lasse neid kulumaks jäda,
waid panne ikka jälle sojalt ümber, siis
Paistetud kaub, ning Paised sawad ter-
weks. Ehk kui süggeleb, kui on paistetud
ehk Paised, siis wotta kaks kaanno nõrka Dle
lut, tee sedda pallawaks kattla sees, kloppi
selle sisse kaks Munna-rebbo, kasta üks
kahhekordne linnane Rie sisse, sedda panne
ni sojalt peäle kui Sa woid kannatada: ja
sedda tee esite iagapääw nelli kord, pärrast
agga kaks ehk üks kord. Paisede sisse pan-
ne sedda Salwi mis ma sind oppetasin Paisede
wasto. Se Kalli ehk nõrk Dllud woib kaks
ehk kolmkord sama sojaks tehtud, pärrast
pead Sinna jälle teist wotma ning Sojaks
teggema. —

4. Kui sul on Sõja, Sõrme külges:

Selle Tõbbe jures on üks kange Wallo
Sõrme otsa sees: kui Sa sedda Wallo tuun-
ned

ned, siis wotta üks Munna=rebbo, panne
üks paar Noa=otsa täis Sola jure, segga
sedda, woia Martso peäle, ja panne sedda
ümber. Kui ta jääb kuiwaks siis panne teist
jälle asfemele peäle. — Monned peawad
Sõrme seja Pima sees; teised pannewad
saastast Willa, peäle; agga se Munna=reb-
bo on parrem. —

Kui Sõrm lähhab lahti siis panne se
Terpentin=Salwi mis ma õppetasin, peäle;
ehk wotta Olli ja Krinspan, sedda Salwiks,
ja panne peäle; süski se Terpentin Salw on
parrem. Kui Sõrme=lu on jo sõtud, siis
ep olle Abbi, seäni kui se lu on ärrawoetud;
sinna pead siis Welsteeri käest abbi palluma,
ehk katsu kas sa isse woid sedda sõtud lu wälja
kiskuda; kui se on wäljas siis panne Terpentin
Salwi peäle, et Haaw saab parremaks.

Kui

5. Kui kulum wottab Liikmed ärra:

Ränge kulum woib kül pea sinno Niaggo kät ehk Talga ärrawotta. Kui sa sedda tuñned, siis ärra minne mitte warsi Tulle: ehk soja Ahjo jure liggi, muudo so wigga saab raste-maks: so käsfi, Talg, ehk Minna woib kog-gone santiks jada. Te siis need Liikmed mis kulum ärrawottis järrestikko sojaks, mitte üh-he hobiga; wotta Lummi ning pea sedda ni kawa selle ärrawoetud kohha peäle, señni kui sa temmaga jälle hakkad tundma — te sedda tihti ning kawa, et keik kulum wälja lähhäb: ehk pista sedda mis kulum ärrawottis wige külma Wee sisse: se kulum Wessi tommab sedda külma jälle wälja. — Monni on jo sandiks ja jallotumaks jännud, kes ei olle selle Nou jär-rele teinud. — Panne ka selle ärrawoetudkohha peäle ühhe **Salwi** kedda sa nenda teed:

Osta Upteki peält üks Nael rohkelist
Seepi ehk, kui sa sedda ei woi sada, siis
agga omma Seepi, üks Nael, walla selle peäs-
le üks Toop Pima, keta sedda Salwiks, ag-
ga liguta allati ni kawa kui sa ketad. Woia
selle Salwiga liinane Kie, ning panne sedda
tihtri selle kohha peäle mis külmi on ärrawot-
nud. Sinna woid ka need weiked walged
Maered öruda ja peäle panna. Agga kui
külmi on wägga kangeste ärrawotnud so kät ehk
Jalga, ning sinna ep olle sedda mitte Lumme-
ga, ehk küluna Weega örunud, siis ta saab
mustaks, paistetab alles, ning on waewalt
parrandada. Monnikord ei paisteta temma
mitte alles, waid wallutab agga kui Jlm ennast
heidab, nisuggust woia Terpentin = Ölliga
saggedaste. —

Kes ennast tahhab hoida et külmi temma
liikmed ei woiks ärrawotta, se woidko neid
sojal = raswa = nina Ölliga. —

(Teine Jäggo tullewat Aastal.)

Lada: piddamisfed Eesti Maal.

Neäri Ruus: 7mal ja 8mal Páwal Paltisi
Liínas, on Lada, kus feigsuggust kaup,
weiksid ja hobbusid müakse.

felsammal Ruul 10mal ja 11mal Páwal,
Hapsalo Liínas, nendasammoti Lada.

felsammal Ruul, seitsmel, ja kahheksamal Pá-
wal kolmatkümmed, Rakwerre:Liínas,
fesammasuggune Lada.

Rüünla: Ru kolmandamal Páwal Paide: Liín-
nas fesammasuggune Lada.

Taani: Ru 16mal ja 17mal Páwal Rakwerre:
Liínas, nendasammoti Lada.

felsammal Ruul 20nemast Páwast sadik, ku
otsani, Talliínas suur Lada feigesugguse
kaubaga.

felsammal Ruul 25mal Páwal Paides nend-
dasammoti Lada.

Mihkli: Ru, 14mal ja 15mal Páwal Hapsalus.
felsammal Ruul 21hemal Páwal Paides.

Wina: Ru esimesesl ja teisel Páwal Paltisi:
Liínas, Weikse: hobbose: ja feigesugguse Kau-
ba Lada.

